

 GOVERN ILLES BALEARS	Conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques Direcció General d'Emergències i Interior. ISPIB MANUAL DE PROCEDIMENTS	CODI PTN-015-PT
Títol: PROCEDIMENT D'ACTUACIÓ DE LA POLICIA LOCAL EN MATÈRIA D'ASSETJAMENT ESCOLAR		
Responsable del procés de l'ISPIB: Rafel Covas Femenia	Tipus: operatiu	Data d'edició: 21/07/2017 Edició: 1 Número de pàgines: 5
OBJECTIU ESPECÍFIC: la lluita contra l'assetjament escolar és un imperatiu derivat del reconeixement dels drets humans i de la necessitat de situar el respecte de la dignitat de la persona com a clau de l'Estat de Dret. El tractament jurídic per abordar l'assetjament escolar es troba en les disposicions bàsiques existents com és la Convenció de Drets del Nen (UN 1989), la Constitució Espanyola de 1978, la legislació educativa, a més de la LORPM, entre d'altres normes de l'ordenament jurídic. La Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, en el seu article 1k, "Principis i finalitats de l'educació", exposa «La educación para la prevención de conflictos y la resolución pacífica de los mismos, así como para la no violencia en todos los ámbitos de la vida personal, familiar y social, y en especial en el del acoso escolar». És una funció prioritària dels agents adherits al programa de policia tutor l'actuació en matèria d'assetjament escolar, ja sigui per a la seva prevenció, com per a la seva detecció immediata i posterior abordatge, així com el treball en xarxa amb els professionals de l'àmbit socioeducatiu, policial i judicial.		
NORMATIVA DE REFERÈNCIA		
Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal i Llei d'enjudiciament criminal. Llei orgànica 1/2015, de 30 de març, per la es modifica la LO 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal.	Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors, i Reial decret 1774/2004, de 30 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.	
Instrucció 10/2005, de 6 d'octubre, sobre el tractament de l'assetjament escolar des del sistema de justícia juvenil de la Fiscalia General de l'Estat.	Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, i Decret 121/2010, de 10 de desembre, pel qual s'estableixen els drets i els deures dels alumnes i les normes de convivència en els centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears.	
Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor, de modificació parcial del Codi Civil i de la Llei d'enjudiciament civil.	Protocol de prevenció, detecció i intervenció de l'assetjament escolar de les Illes Balears de la Conselleria d'Educació i Universitat (edició 2016).	
GENERALITATS		
Definició d'assetjament escolar: exposició d'un alumne/a, de forma repetida i durant un temps, a accions negatives que du a terme un altre o altres alumnes. L'assetjament escolar pot ser emocional, psicològic, físic, sexual..., entre d'altres tipologies. Característiques de l'assetjament escolar: - Conductes negatives entre iguals, ja sigui de forma individual o en grup. - Conductes realitzades de forma repetida o en què existeixi una habitualitat. - Conductes realitzades durant un temps determinat. - Conductes aïllades que poden afectar greument a la víctima. - Silenci de víctimes i testimonis. - Desequilibri de poder ja sigui per edat, grups, fortalesa física, etc.		Instrucció 10/2005 Fiscalia General de l'Estat

NÚM.	ACTIVATATS	NORMATIVA I RESPONSABLE
1	Fets delictius en el marc de l'assetjament escolar <u>Tipificació penal de l'assetjament escolar:</u> No existeix una traducció jurídicopenal unitària per a aquests comportaments. <u>Delicte contra la integritat moral:</u> Segons la Fiscalia General de l'Estat, la conducta de l'assetjament escolar es podria qualificar conforme al tipus penal previst en l'article 173.1 del Codi Penal, el qual castiga a qui <i>"infligiera a otra persona un trato degradante, menoscabando gravemente su integridad moral"</i>. La nova LO 1/2015 introdueix l'article 172 ter. al Codi Penal, tipificant com a delicte les conductes que es realitzin de forma insistent i reiterada mitjançant les quals es menyscaba greument la llibertat i el sentiment de seguretat de la víctima, a la que es sotmet a vigilància, persecucions o altres actes d'assetjament. <u>Altres fets delictius en el marc de l'assetjament escolar:</u> - Lesió (art. 147 i ss CP) o dany a la vida, integritat física, salut o béns de la víctima o d'un tercer (robo, furt, danys materials...). - Inducció al suïcidi (art. 143.1 CP). - Amenaces, coaccions, injúries, calumnies o vexacions injustes de caràcter lleu (arts. 169 a 172 i arts. 205 a 210 CP) - Agressions sexuals, assetjament o abusos sexuals (art. 178 i ss i 183 ter. CP). - Altres...	Instrucció 10/2005 Fiscalia General de l'Estat LO 1/2015
2	Actuació del policia tutor 1º Detecció i/o coneixement d'un presumpte cas d'assetjament escolar. 2º Protecció de la víctima. 3º Actuació amb el/els presumptes agressor/s. En els següents punts es desenvolupen les actuacions a realitzar per part d'aquests agents específics.	Instrucció 10/2005 Fiscalia General de l'Estat
3	Detecció i/o coneixement d'un presumpte cas d'assetjament escolar per part d'un agent de la policia local En primer lloc, cal recordar que l'article 259 de la Llei d'enjudiciament criminal exposa que qui presència la perpetració de qualsevol delicte públic té l'obligació de posar-lo en coneixement de l'autoritat competent en la matèria. També l'assetjament escolar té la consideració de situació de risc, segons el punt tercer de la Instrucció 10/2005 sobre el tractament de l'assetjament escolar des del sistema de justícia juvenil de la Fiscalia General de l'Estat. En el cas que un agent de l'autoritat tengui coneixement, bé directament, bé per mitjà de denúncia sobre un presumpte cas d'assetjament escolar, actuarà segons les següents pautes i característiques: A. El coneixement dels fets poden arribar al policia tutor per mitjà del centre escolar per derivació del protocol de la Conselleria d'Educació i Universitat, per la pròpia víctima, pels seus pares/mares, companys,	Instrucció 10/2005 Fiscalia General de l'Estat Art. 259 Lecrim Art. 13 LO 1/96 Art. 66 Decret 121/2010, de 10 de desembre,

	mitjançant les xarxes socials, etc. Cal tenir en compte les obligacions dels equips directius dels centres escolars de comunicar qualsevol conducta que pugui ser constitutiva de delictes. B. Es poden detectar símptomes evidents en la víctima com és el baix rendiment escolar, absentisme escolar, fingir malalties físiques, tristor, quadres depressius, etc. C. En tenir coneixement d'un cas d'assetjament escolar és important informar als pares/mares o tutors legals de la situació, en el cas que no ho sàpiguen. D. En el cas que els centres docents no tinguin coneixement de la situació, s'ha de facilitar als equips directius tota la informació necessària perquè aquests puguin adoptar les mesures adients per a la protecció de la possible víctima (canvis d'aules, de centres, mesures correctores, etc.), i iniciar les accions establertes en el seu protocol. E. Evitar la creació d'alarma social, especialment evitar donar informació als mitjans de comunicació.	de drets i deures dels alumnes de les Il. Balears
4	Protecció de la víctima Una vegada s'hagi detectat o es tenguí coneixement d'un presumpte cas d'assetjament escolar per part d'un agent de la policia local i s'hagin pres les mesures indicades en el punt anterior, s'ha de protegir a la possible víctima. Les actuacions han de ser: A. Intentar assegurar el cessament immediat del possible acte d'assetjament escolar a través del centre docent, famílies, etc., i realitzar un posterior seguiment. B. Prestació o oferiment dels recursos professionals necessaris o existents per abordar possibles tractaments mèdics o terapèutics (psicòlegs/logues municipals, educadors/res socials, pediatres, etc.). C. Oferir a la víctima i als seus responsables legals la interposició de denúncia davant les FCS de l'Estat, en els òrgans judicials o en dependències de la policia local.	Instrucció 10/2005 Fiscalia General de l'Estat
5	Actuació amb els presumptes agressors menors d'edat A. <u>Per part dels centres docents</u>: els equips directius poden prendre mesures disciplinàries o necessàries dins del seu àmbit competencial educatiu per reconduir o millorar la situació, seguint el seu protocol. B. <u>Menors de 14 anys</u>: no procedeix actuació en base a la LORPM, però els fets han d'esser comunicats a la Fiscalia de Menors i al Servei de Protecció de Menors, entenent la situació com un factor de risc. També s'informarà o es traspasaran les diligències realitzades a les FCS de l'Estat per al seu seguiment o es tramitaran directament als òrgans judicials, entregant còpia de les diligències a la Guàrdia Civil o al CNP,	Instrucció 10/2005 Fiscalia General de l'Estat LO 1/1996

	segons zona territorial. C. <u>Majors de 14 anys</u>: actuació en base a la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors. S'ha de tenir en compte el que disposa l'article 53.1e i 53.1g "Funcions dels cossos de la policia local" de la Llei Orgànica 2/1986, de 13 de març, de forces i cossos de seguretat. Les actuacions en l'àmbit penal seran acordades en el marc de les juntes locals de seguretat per establir una coordinació efectiva entre policies tutors i referents, i les FCS de l'Estat. D. <u>Primeres diligències</u>: En els dos casos anteriors (punts B i C), tant amb denúncia per part dels part dels perjudicats o sense, es realitzaran les diligències de prevenció i assegurament indicades a l'article 4 del Reial Decret 769/1987, de 19 de juny, sobre regulació de la policia judicial. L'article 13 de la Lecrim també estipula quines són les primeres diligències. Aquestes diligències es remetran a la Fiscalia de Menors i a les FCS de l'Estat. S'ha de tenir en compte el que disposa la circular 1/2016 de 1/02/2016 emesa per l'ISPIB sobre certes funcions dels policies tutors. E. <u>Per part de la Fiscalia de Menors</u>: aquest òrgan judicial podrà establir segons les seves intervencions, una resposta educativa-sancionadora, amb la reparació de danys i perjudicis o decidint diferents mesures com pugui ser la prohibició de comunicació, allunyament de la víctima, llibertat vigilada, etc.	LO 5/2000
6	Notificació al Registre Unificat de Maltractament Infantil Tant en els casos de sospita fonamentada, com en fets constatables d'assetjament escolar, s'han de notificar els fets al Registre Unificat de Maltractament Infantil (RUMI), tant la identificació de les víctimes com la dels presumptes autors si són menors de 14 anys.	
7	Testimonis d'actes d'assetjament escolar La Fiscalia de Menors pot sol·licitar mesures de protecció de testimonis si es considera oportú en base a la Llei Orgànica 19/1994, de 23 de desembre, de protecció a testimonis i pèrits per causes criminals.	Instrucció 10/2005 Fiscalia General de l'Estat LO 19/1994
8	Centres escolars Els titulars dels centres docents poden ser responsables civils pels presumptes danys i perjudicis de delictes comesos pels menors al llarg del període lectiu, en activitats extraescolars i complementàries, si així es determina per part dels òrgans judicials.	Instrucció 10/2005 Fiscalia General de l'Estat
9	Treball en xarxa El treball en xarxa dels professionals de l'àmbit socioeducatiu és molt important per abordar les situacions de risc en les que es vegin involucrats menors d'edat. La xarxa socioeducativa existent en cada municipi ha de treballar de forma coordinada i conjunta per a la prevenció i abordatge de casos com els definits en l'àmbit de l'assetjament escolar. Els serveis públics més pròxims al ciutadà ubicats en tots els municipis són els que poden detectar i iniciar les primeres diligències per a l'actuació immediata en els casos d'assetjament escolar.	

Aquests serveis són: - Centres escolars. - Serveis socials. - Polícies locals. - Altres. Altres recursos d'àmbit supramunicipal també han d'intervenir en els casos d'assetjament escolar una vegada detectats, essent: - FCS de l'Estat. - Serveis de protecció de menors. - Òrgans judicials. - Altres.		
Procediment elaborat pel coordinador del Programa Policia Tutor Rafel Covas Femenia	Procediment revisat pel director de l'ISPIB Vicenç Martorell Palou	Procediment aprovat pel director general d'Emergències i Interior Pere Perelló Payeras

